

ne 12 eylül anayasası ne akp aldatmacası

Sosyalist Demokrasi Partisi Parti Meclisinin Anayasa Değişikliği Referandumunda "Boykot" kararının gerekçesinin bir bölümünü yayınlıyoruz.

AKP hükümeti, özünü ve ruhunu koruduğu 12 Eylül Anayasası'nı, bazı değişikliklerle beraber, darbenin 30. yılında halkın onayına sunmaya hazırlanıyor. Bu referandum, her şeyden önce 30 yıl aradan sonra AKP hükümeti eliyle, 12 Eylül gibi gayri meşru bir darbe anayasasına yeniden "toplumsal meşruiyet" kazandırmak ve ömrünü uzatmak anlamına geliyor.

Referandum kampanyasını "darbe mi, demokrasi mi?" denklemi üzerine kuran ve "12 Eylül ile hesaplaşma" şiarını öne çıkaran AKP, sosyalistler dahil, bütün toplumsal muhalefeti bölmüş bulunuyor. AKP hükümetinin "demokratikleşme ve 12 Eylül ile hesaplaşma" adına parlak bir "paket" içinde sunduğu değişiklikler, ne toplumsal muhalefetin barış, demokrasi ve insanca yaşam özlümelerine yanıt veriyor, ne de 12 Eylül ile hesaplaşmanın yolunu açıyor.

EGEMEN GÜÇLER VE SÖZCÜLERİ NEYİN PEŞİNDE KOŞUYOR?

AKP'nin Anayasa Mahkemesi'nden "küçük sıyrıklarla" geçen değişiklik önerileri üzerine süren tartışma sistem içi muhalefeti de, sistem dışı muhalefeti de önemli ölçüde böldü. AKP ve yandaş medya değişiklik önergesinin bir demokratik devrim olduğunu söylüyor. Başbakan mitinglerde anayasa değişikliğinin "ileri bir demokrasi ve 12 Eylül'le hesaplaşmak" olduğunu söylüyor ve ekliyor: 12 Eylül ile hesaplaşmak isteyen evet oyu versin!

Diğer yandan CHP ve MHP, anayasa taslağının bir sivil dikta sürecinin en sağlam adımları olduğunu, bu sürecin sonucunda ise AKP'nin ülkeyi geri dönülmez bir noktaya getireceğinin ve rejimi değiştireceğini savunuyorlar. Sosyalistler dahil, toplumsal muhalefet ise anayasa değişikliğine ilişkin farklı tutumları nedeniyle bölünmüş durumda.

Nereden bakılırsa bakılsın anayasa değişikliği nedeniyle AKP ve CHP-MHP arasında süren çatışma egemen sınıflar içi bir çatışmadır. Bu çatışmanın yeni olmadığını, uzun bir zamandır devletin tepesinde farklı iktisadi ve siyasi iktidarlar nedeniyle bugünlere taşındığını, bir anayasa referandumu dolayısıyla da kendini iki cephe halinde ortaya koyduğuna tanık oluyoruz.

Süren tüm bu çatışmalar, 80'lerden bu yana ciddi ölçüde güç kazanmış olan, derin tarikat ve siyaset ağlarıyla örülü Anadolu sermayesiyle (MÜSİAD, TUSKON) kendini ülkenin sahibi olarak gören ve geleneksel askeri ve sivil bürokrasi ile büyük burjuvazi arasında

cerayan etmektedir. Yeni palazlanan Anadolu sermayesi AKP'yi iktidara taşıırken, AKP'nin hükümet olanaklarından ziyadesiyle faydalanmak ve servet pastasından daha çok pay istemekteydi. Burjuvazinin bu iki kesimi arasında süren bu paylaşım mücadelesinin esas işçi sınıfı ve emekçileri kimin daha fazla sömüreceği ve nihayetinde işçi sınıfının yaratmış olduğu değerlerin nasıl paylaşılacağıdır.

Egemenler arası çatışma politik planda, demokrasi, hukukun üstünlüğü, yargının bağımsızlığı, kuvvetler ayrılığı, sivilleşme gibi argümanlarla sürüyor. Oysa gerçekte her iki cephe de bu argümanların içinin boş olduğunu iyi biliyorlar.

Siyasi iktidar ellerine geçtiğinde bu burjuva demokratik kural ve teamüllerin hiçbir anlamı kalmıyor. Şimdilerde yargının bağımsızlığını savunan ve AKP'yi, yargıyı kendi siyasi vesayeti altına almakla suçlayan CHP, yargı kendi vesayeti altındayken hiç böyle laflar etmiyordu. Örneğin YÖK, AKP tarafından ele geçirilmeden önce ne ise, şimdi de o. Tek fark dün YÖK'e karşı AKP feryat ediyordu şimdi CHP feryat ediyor. Keza kuvvetler ayrılığı ilkesi de böyle. Söz konusu hegemonya olunca kuvvetler ayrılığının ve diğer demokratik teamüllerin ve kuralların teferruat olduğunu herkes biliyor. Hegemonyanın sağlanabilmesi için de yasamanın, yürütmenin ve yargının az ya da çok aynı merkezden koordine edilmesi gerekiyor. Hatırlayalım, Şemdinli savcısını, Genelkurmay'ın talebiyle HSYK'nın görevden alması, yürütmenin yargı üzerindeki vesayeti değil de neydi? Ama hatırlanacağı üzere CHP'nin buna hiçbir itirazı olmamıştı. Burjuva siyasetinde böyle çok örnek var.

Sosyalistlerin bu alanda sürdürdükleri tartışma, burjuva demokratik kuralların günümüzde palavra olduğu, burjuvazinin tam da kendisi tarafından bu kuralların hayale dönüştürüldüğü gerçeğinden hareket etmeli. Elbette burjuvazinin hayale dönüştürdüğü demokratik kurallar ve teamüller için mücadele etmeyi unutmamak gerek. Bunların reform talepleri olduğunu ve reformların devrime sıkı sıkıya bağlanmasının gerekliliği akıldan çıkarılmamalı. Meselenin tarihsel boyutu ve sınıfsal içeriği bir an gözden kaçırılmamalı. Aksi taktirde sosyalistler burjuvazinin demokrasicilik oyununun, anayasa sahnesinde basit bir figüranı olmaktan kurtulamazlar. Bu durum, reformlar için mücadeleyi tek amaç haline dönüştürür ki bu fenadır.

Bugün emperyalizm tüm özgürlükleri ve demokratik hakları hayale çevirmiş, içini bo-

şaltarak söylem düzeyine indirgemiş durumdadır. Hukukun üstünlüğü kapitalist özel mülk sahiplerinin üstünlüğüdür.

Yargının bağımsızlığı, kuvvetler ayrılığı gibi ilkelere de ne yazık ki varsayımlar olmanın ötesine pek geçmiyor. Bu dönemde yürütme son derece güçlendirilmiş, askeri ve sivil bürokratik mekanizma sayesinde, sosyal yaşamın tüm alanlarına müdahil olmuştur. Yürütme nerede güç kazanıyorsa, orada işçi sınıfı ve emekçilerin haklarının zayıflayacağı, muhalefetin gerileyeceği bedahettir. Aslında Türkiye'de 80'den bu yana olan ve yeni anayasa taslağı vesilesiyle de tahkim edilmek istenen budur.

O zaman HSYK ya da Anayasa Mahkemesine ilişkin değişiklik tasarısı nedeniyle, "yargı bağımsızlığı elden gidiyor, kuvvetler ayrılığı tarihe kavuşuyor" biçiminde bir itirazın anlamsızlığı da ortaya çıkıyor. Sosyalistler bu tür bir söylemlere itibar etmemelidir. Bu sosyalist muhalefeti sistem içi muhalefet düzeyine çeker. Bugün AKP'nin egemen olmak istediği yargıya dün CHP egemendi. Ve toplamda yargının bağımsızlığı, kuvvetler ayrılığı diye bir şey hiç olmadı.

CHP'nin temsil ettiği "kadim devlet güçleri" sınıfsal ve siyasi çıkarlarının yegane güvencesi olarak 12 Eylül Anayasa'nı görmekte ve AKP karşısında muazzam bir direniş cephesi oluşturmuş durumdadır. AKP ise "demokratik açılım" adı altında 12 Eylül gibi gayri meşru darbe anayasasına bir miktar liberal sos katarak, toplumsal muhalefeti içerden çözmek suretiyle etrafına toplamak ve iktidara hakim olabileceği siyasi kanalları açmak için, özünü özenle koruduğu bir darbe anayasasına bu referandum vasıtasıyla yeniden toplumsal meşruiyet kazandırmak istiyor. Her iki durum da başta Kürt halkı olmak üzere emekçilere ve ezilenlere "demokratik referandum" adı altında sunulan "iki ucu kirli bir sopa"dır ve "kırk katır mı, kırk satır mı?" dayatmasından başka bir şey değildir. Sosyalistler, emek, barış, özgürlük güçleri, böyle bir dayatma karşısında sopanın daha az kirli olan ucunu tutmak zorunda değildir.

Bugün Türkiye halklarının ihtiyacı, 12 Eylül Anayasası'nın çöpe atılması ve eşitlikçi, özgürlükçü, demokratik bir anayasanın yapılmasıdır. Mevcut siyasi iktidar ilişkileri üzerinden yürünerek veya devlet iktidar güçleri arasında "gedikler açma"ya çalışarak emekçilerin ve ezilenlerin temel taleplerini içeren özgürlükçü, eşitlikçi, katılımcı, demokratik bir anayasa yapılamaz. Bu nitelikteki yeni bir anayasa ancak, gücünü sokaktaki militan kitle mücadelesinden alan, 12 Eylül Anayasası'nı "yok" sayan politik iradeyi gösterebilecek ve "kurucu meclis" işlevi görebilecek bir demokratik meclis bileşimiyle yapılabilir. Parlamento düzeyinde (diğer mücadele biçim ve araçlarının dışında) gerek Kürt sorununda bir "demokratik anayasal çözüm", gerekse emekçilerin ve ezilenlerin insanca yaşam taleplerini içeren bir "eşitlikçi ve özgürlükçü anayasal düzenleme"nin imkanlarını burada aramak gerekiyor.

"12 Eylül Referandumunu" karşısındaki izlenecek taktik çizgi her şeyden önce devletten ve sermayeden bağımsız olmalıdır. Böyle bir tutum egemen güçlerin her iki cephesi tarafından emekçilere ve ezilenlere dayatılan "evet-hayır" ikileminin dışına çıkan, "Ne 12 Eylül Anayasası, Ne AKP aldatmacası" diyen, bir başka deyişle "evete de hayır - hayıra da hayır!" diyen bağımsız, demokratik bir politik seçeneğin kanalı açmakla; yani boykot taktiği ile mümkün olabilir.